

บทบรรณาธิการ เล่ม ๑๒

คำถาม บุคคลผู้เข้าเป็นหุ้นส่วนในห้างหุ้นส่วนจำกัด จะต้องรับผิดชอบในหนี้ซึ่งห้างหุ้นส่วนได้ก่อให้เกิดขึ้นก่อนที่ตนเข้ามาเป็นหุ้นส่วนด้วยหรือไม่

คำตอบ ต้องรับผิดชอบด้วยตาม ป.พ.พ. มาตรา ๑๐๕๒ ประกอบด้วยมาตรา ๑๐๘๐ และมาตรา ๑๐๘๗ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๕๔๑๔/๒๕๓๔ แม้ลายมือชื่อผู้ส่งจ่ายร่วมกับจำเลยที่ ๒ ในเช็คพิพาทจะเป็นลายมือชื่อปลอมของจำเลยที่ ๓ แต่ไม่กระทบกระทั่งถึงความสมบูรณ์แห่งลายมือชื่ออื่น ๆ ในตัวเงินนั้นตาม ป.พ.พ. มาตรา ๑๐๐๖ เช็คพิพาทจึงยังเป็นเช็คที่สมบูรณ์ตามกฎหมาย เมื่อจำเลยที่ ๑ ต้องรับผิดชอบต่อโจทก์ตามเช็คพิพาท แม้จะเป็นหนี้ที่เกิดขึ้นก่อนจำเลยที่ ๓ เข้ามาเป็นผู้จัดการของจำเลยที่ ๑ แต่จำเลยที่ ๓ ในฐานะหุ้นส่วนผู้จัดการของจำเลยที่ ๑ ก็ต้องรับผิดชอบต่อโจทก์ตาม ป.พ.พ. มาตรา ๑๐๕๒ ประกอบด้วยมาตรา ๑๐๘๐ และมาตรา ๑๐๘๗

คำพิพากษาฎีกาที่ ๓๗๕๔/๒๕๓๘ ตาม ป.พ.พ. มาตรา ๑๐๘๗ ห้างหุ้นส่วนจำกัดต้องให้แต่เฉพาะผู้เป็นหุ้นส่วนจำพวกไม่จำกัดความรับผิดเท่านั้นเป็นผู้จัดการ จำเลยที่ ๒ เป็นหุ้นส่วนผู้จัดการของจำเลยที่ ๑ จึงเป็นหุ้นส่วนจำพวกไม่จำกัดความรับผิด และตามมาตรา ๑๐๕๒ บุคคลผู้เข้าเป็นหุ้นส่วนในห้างหุ้นส่วนย่อมต้องรับผิดชอบในหนี้ใด ๆ ซึ่งห้างหุ้นส่วนได้ก่อให้เกิดขึ้นก่อนที่ตนเข้ามาเป็นหุ้นส่วนด้วย ดังนั้น จำเลยที่ ๒ จึงต้องรับผิดชอบในหนี้ที่เกิดขึ้นก่อนที่จำเลยที่ ๒ จะมาเป็นหุ้นส่วนผู้จัดการของจำเลยที่ ๑ ด้วย

คำถาม ผู้เป็นหุ้นส่วนในห้างหุ้นส่วนจดทะเบียนได้ออกจากหุ้นส่วนไปแล้วจะต้องรับผิดชอบในหนี้ซึ่งห้างหุ้นส่วนได้ก่อให้เกิดขึ้นก่อนที่ตนออกจากหุ้นส่วนหรือไม่

คำตอบ ต้องรับผิดชอบเพียงสองปีนับแต่เมื่อออกจากหุ้นส่วนตาม ป.พ.พ. มาตรา ๑๐๕๑, ๑๐๖๘ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๕๙๔๙/๒๕๓๔ จำเลยที่ ๔ เคยเป็นหุ้นส่วนผู้จัดการห้างจำเลยที่ ๑ (ห้างหุ้นส่วนจำกัด) แม้ออกจากหุ้นส่วนไปแล้วก็ยังคงต้องรับผิดชอบในหนี้ซึ่งห้างหุ้นส่วนได้ก่อให้เกิดขึ้นก่อนที่ตนจะได้ออกจากหุ้นส่วนไป ตาม ป.พ.พ. มาตรา ๑๐๕๑ และมาตรา ๑๐๕๒ จำเลยที่ ๔ ในฐานะหุ้นส่วนผู้จัดการจึงต้องร่วมรับผิดกับห้างจำเลยที่ ๑

คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๓๐๐/๒๕๓๓ จำเลยที่ ๕ เป็นหุ้นส่วนในห้างหุ้นส่วนสามัญนิติบุคคลจำเลยที่ ๑ ในขณะที่จำเลยที่ ๑ เป็นหนี้ค่าซื้อตัวโดยสารเครื่องบินโจทก์ แม้ภายหลังจำเลยที่ ๕ ได้ออกจากหุ้นส่วนไปแล้วยังคงต้องรับผิดชอบในหนี้ซึ่งจำเลยที่ ๑ ได้ก่อให้เกิดขึ้นก่อนที่ตนได้ออกจากหุ้นส่วนไปภายในกำหนดสองปีนับแต่เมื่อออกจากหุ้นส่วน ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๐๕๑, ๑๐๖๘

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๔๗๗๗/๒๕๓๓ จำเลยที่ ๑ เป็นห้างหุ้นส่วนจำกัด เป็นหนี้ค่าภาษีอากร ในรอบระยะเวลาบัญชี ปี พ.ศ.๒๕๒๕ ถึงปี พ.ศ.๒๕๒๖ ต่อมาจำเลยที่ ๒ ได้เข้าเป็นหุ้นส่วนและหุ้นส่วน ผู้จัดการของจำเลยที่ ๑ จำเลยที่ ๒ จึงต้องร่วมรับผิดชอบในหนี้ดังกล่าวด้วย ตามประมวลกฎหมายแพ่ง และพาณิชย์ มาตรา ๑๐๕๒ ประกอบมาตรา ๑๐๔๐ ดังนั้น แม้ต่อมาจำเลยที่ ๒ จะออกจาก การเป็นหุ้นส่วนและหุ้นส่วนผู้จัดการของจำเลยที่ ๑ ไปแล้วก็ตาม เมื่อการออกไปดังกล่าวยังไม่เกิน ๒ ปี โจทก์ยังมีอำนาจฟ้องให้จำเลยที่ ๒ รับผิดชอบในหนี้ของจำเลยที่ ๑ ได้ ตามประมวลกฎหมาย แพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๐๖๘ ประกอบมาตรา ๑๐๗๗ (๒), ๑๐๘๐, และ ๑๐๘๗

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๓๑๐๓/๒๕๓๓ จำเลยที่ ๓ เคยเป็นหุ้นส่วนผู้จัดการของจำเลยที่ ๑ ตั้งแต่วันที่ ๑๓ กรกฎาคม ๒๕๑๔ ถึงวันที่ ๗ กันยายน ๒๕๒๖ โจทก์ฟ้องคดีนี้เมื่อวันที่ ๖ กันยายน ๒๕๒๘ ก่อนครบกำหนด ๒ ปี นับแต่จำเลยที่ ๓ ออกจากหุ้นส่วนผู้จัดการ จำเลยที่ ๓ จึงยังคงต้องรับผิดชอบในหนี้ของห้างอยู่ ตามนัยประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๐๖๘, ๑๐๘๐ วรรคหนึ่ง

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๓๓๐๑/๒๕๓๔ เมื่อหนี้ที่ได้รับผิดเป็นหนี้ซึ่งจำเลยที่ ๑ ได้ก่อให้เกิดขึ้น ก่อนที่จำเลยที่ ๒ ออกจากหุ้นส่วนไปยังไม่เกินสองปี โจทก์มีอำนาจฟ้องจำเลยที่ ๒ รับผิดชอบ ได้ ตาม ป.พ.พ. มาตรา ๑๐๖๘

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๔๖๓/๒๕๓๗ จำเลยที่ ๒ โอนหุ้นให้แก่จำเลยที่ ๓ เมื่อวันที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๒๗ และนำไปขอจดทะเบียนต่อนายทะเบียนสำนักทะเบียนหุ้นส่วนบริษัทเมื่อวันที่ ๑๗ พฤษภาคม ๒๕๒๘ ต้องถือว่าจำเลยที่ ๑ ออกจากการเป็นหุ้นส่วนผู้จัดการห้างจำเลยที่ ๑ ตั้งแต่วันที่ ๑๗ พฤษภาคม ๒๕๒๘ และโจทก์ไม่ได้แจ้งการประเมินภาษีอากรให้จำเลยที่ ๒ ทราบ คงแจ้งไปยังจำเลยที่ ๑ กับจำเลยที่ ๓ ซึ่งเป็นหุ้นส่วนผู้จัดการในขณะนั้น ดังนั้น การที่โจทก์มีหนังสือเตือนไปยังจำเลยที่ ๒ เมื่อวันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๒๙ และวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๓๐ เพื่อให้ชำระเงินภาษีที่ค้างอยู่โดยหนังสือเตือนดังกล่าวไม่ปรากฏว่าได้ระบุแจ้งผลการประเมินตามรายการอากรสำแดง หรือ มีรายการแยกแยะเป็นรายละเอียดภาษีอากรที่จะชำระเอาไว้อย่างใด จึงถือไม่ได้ว่า เป็นการแจ้งการประเมินภาษีอากรตามประมวลรัษฎากร แต่เป็นเพียงหนังสือทวงถามให้ลูกหนี้ชำระหนี้ตามปกติดังเช่น หนี้ทั่วไป เมื่อโจทก์ฟ้องคดีนี้เมื่อวันที่ ๒๘ ธันวาคม ๒๕๓๐ อันเป็นเวลาภายหลัง ๒ ปี นับแต่ จำเลยที่ ๒ ออกจากการเป็นหุ้นส่วนผู้จัดการของจำเลยที่ ๑ จำเลยที่ ๒ จึงไม่ต้องรับผิดชอบในหนี้ ดังกล่าวตาม ป.พ.พ. มาตรา ๑๐๖๘ โจทก์จึงไม่มีสิทธินำหนี้ดังกล่าวมาฟ้องจำเลยที่ ๒ ให้ล้ม ละลายได้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๔๔๑๑/๒๕๓๑ ส. เคยเป็นหุ้นส่วนผู้จัดการของห้างหุ้นส่วนจำกัด บ. จำเลยที่ ๑ และออกจากการเป็นหุ้นส่วนเมื่อวันที่ ๒๗ เมษายน ๒๕๒๖ ความรับผิดชอบของ ส. อันเกี่ยว แก่หนี้ซึ่งห้างจำเลยที่ ๑ ได้ก่อให้เกิดขึ้นก่อนที่ ส. ออกจากหุ้นส่วนนั้น ย่อมมีจำกัดเพียงสองปีนับแต่เมื่อ

ออกจากหุ้นส่วน คือ วันที่ ๒๗ เมษายน ๒๕๒๘ ซึ่งตรงกับวันเสาร์และในวันรุ่งขึ้นที่ ๒๘ ก็ตรงกับวันอาทิตย์อันเป็นวันหยุดราชการตามประเพณี เมื่อโจทก์นำคดีมาฟ้องในวันจันทร์ที่ ๒๙ เมษายน ๒๕๒๘ จึงถือได้ว่ายังอยู่ภายในระยะเวลาสองปีอันเป็นเงื่อนไขตามกฎหมายที่ ส. ยังมีความผูกพันเกี่ยวกับหนี้สินของห้างจำเลยที่ ๑ ที่ ส. จะต้องรับผิดชอบ

คำพิพากษาฎีกาที่ ๒๖๑๓/๒๕๒๓ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๐๖๘ ไม่ใช่เรื่องอายุความ แต่เป็นเรื่องที่กฎหมายกำหนดความรับผิดชอบของผู้เป็นหุ้นส่วนในห้างหุ้นส่วนจดทะเบียนที่ออกจากหุ้นส่วนให้รับผิดชอบในหนี้ซึ่งห้างหุ้นส่วนได้ก่อให้เกิดขึ้นก่อนที่ตนออกจากหุ้นส่วนเพียงสองปี นับแต่เมื่อออกจากหุ้นส่วน บทบัญญัติดังกล่าวไม่เกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยของประชาชน คู่กรณีจึงอาจตกลงเป็นอย่างอื่นได้ เมื่อจำเลยทำสัญญายอมรับผิดชอบในหนี้สินของห้างหุ้นส่วนที่มีอยู่ก่อนที่ตนออกจากหุ้นส่วนทั้งหมด ข้อตกลงดังกล่าวก็มีผลใช้บังคับได้

คำถาม การได้มาซึ่งทรัพย์สินอันเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์ โดยทางนิติกรรมตาม ป.พ.พ. มาตรา ๑๒๙๙ วรรคหนึ่ง แต่มิได้จดทะเบียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ ซึ่งจะใช้ยื่นบุคคลภายนอกไม่ได้นั้น ต้องคำนึงหรือไม่ว่าบุคคลภายนอกนั้นทำการโดยสุจริตหรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๖๑๘๘/๒๕๔๕ แม้ ท. ซึ่งเป็นเจ้าของที่ดิน น.ส. ๓ ก. จะทำบันทึกสัญญาต่อหน้านายอำเภอยอมให้จำเลยปลูกบ้านบนที่ดินของตนก็ตาม แต่บันทึกสัญญาที่ ท. และจำเลยทำต่อกันนั้นเป็นการประนีประนอมระงับข้อพิพาทเกี่ยวกับบ้านที่จำเลยปลูกและทรัพย์สินภายในบ้าน ไม่ใช่หนังสือจดทะเบียนสิทธิเหนือพื้นดิน ดังนั้น การได้มาซึ่งสิทธิเหนือพื้นดินของจำเลยจึงไม่บริบูรณ์ตาม ป.พ.พ. มาตรา ๑๒๙๙ วรรคหนึ่ง คงมีผลบังคับได้ระหว่างคู่กรณีเท่านั้น หากมีผลผูกพันโจทก์ผู้รับโอนที่ดินจาก ท. ซึ่งเป็นบุคคลภายนอกโดยไม่ต้องคำนึงว่าโจทก์ทำการโดยสุจริตหรือไม่

คำพิพากษาฎีกาที่ ๕๕๖๐/๒๕๓๗ ข้อตกลงและทางปฏิบัติระหว่างจำเลย กับ บ. ผู้ซื้อที่ดินพิพาทของจำเลยจากการขายทอดตลาดโดยยอมให้จำเลยมีสิทธิเป็นเจ้าของสวนชั้วซึ่งได้ก่อสร้างบนที่ดินพิพาทนั้นมาแต่เดิม เป็นการก่อให้เกิดสิทธิเหนือพื้นดินเป็นคุณแก่จำเลยโดยทางนิติกรรมตาม ป.พ.พ. มาตรา ๑๔๑๐ แต่เมื่อมิได้ทำเป็นหนังสือและจดทะเบียนการได้มากับพนักงานเจ้าหน้าที่ จึงไม่บริบูรณ์ตาม ป.พ.พ. มาตรา ๑๒๙๙ วรรคแรก คงใช้ได้ในฐานะบุคคลสิทธิระหว่างคู่กรณีคือ บ. กับจำเลยเท่านั้น และไม่ว่าโจทก์ผู้รับซื้อที่ดินพิพาทมาจาก บ. จะรู้ถึงข้อความระหว่าง บ. กับจำเลยมาก่อนหรือไม่ หรือซื้อที่ดินพิพาทมาด้วยราคาต่ำก็ตาม ก็ย่อมมีอำนาจในฐานะเจ้าของกรรมสิทธิ์ตาม ป.พ.พ. มาตรา ๑๓๓๖ ที่จะขัดขวางมิให้จำเลยหรือบุคคลอื่นสอดเข้าเกี่ยวข้องกับที่ดินพิพาทโดยมิชอบด้วยกฎหมายได้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๗๑๙/๒๕๓๙ การที่จำเลยที่ ๑ ออกเงินปลูกสร้างตึกแถวให้ว. เจ้าของที่ดินเดิม และ ว. ยินยอมให้จำเลยที่ ๑ นำตึกแถวดังกล่าวไปให้จำเลยที่ ๒ เช่า มีกำหนด ๒๐ ปี สัญญาดังกล่าวเป็นสัญญาต่างตอบแทนระหว่าง ว. กับจำเลยที่ ๑ ซึ่งเป็นบุคคลสิทธิผูกพันเฉพาะคู่สัญญา ส่วน

ข้อตกลงที่ว่าเมื่อครบกำหนด ๒๐ ปี แล้วให้ตึกแถวตกเป็นกรรมสิทธิ์ของ ว. แต่ข้อตกลงดังกล่าวมิได้นำไปจดทะเบียนสิทธิเป็นสิทธิเหนือพื้นดิน จึงมีผลใช้บังคับได้ระหว่างคู่สัญญาเท่านั้น ไม่มีผลผูกพันโจทก์ผู้ซื้อที่ดินซึ่งมิได้เป็นคู่สัญญากับจำเลยที่ ๑ แม้โจทก์ทราบสัญญานี้ก็มิผูกพันโจทก์เพราะโจทก์มิได้ยินยอมตกลงกับจำเลยที่ ๑ ด้วย

ส่วนจำเลยที่ ๒ นั้น แม้จะจดทะเบียนการเช่าตึกแถวกับจำเลยที่ ๑ มีกำหนด ๒๐ ปีก็ตาม แต่เมื่อจำเลยที่ ๑ ไม่มีสิทธิที่จะให้ตึกแถวอยู่ในที่ดินของโจทก์ได้แล้ว ต้องถือว่าจำเลยที่ ๒ เป็นบริวารของจำเลยที่ ๑ จึงต้องออกไปจากที่ดินของโจทก์เช่นเดียวกัน

คำพิพากษากฎีกาที่ ๖๘๗๒/๒๕๓๙ ถ. เจ้าของที่ดินพิพาททำสัญญาให้จำเลยที่ ๓ มีสิทธิเก็บกินในที่ดินพิพาทตลอดชีวิตของจำเลยที่ ๓ เป็นการก่อให้เกิดสิทธิเก็บกินโดยทางนิติกรรม เมื่อยังมีได้จดทะเบียนสิทธิต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ การได้มาจึงไม่บริบูรณ์คงใช้บังคับกันได้ในฐานะบุคคลสิทธิระหว่างคู่กรณี แต่จะไต่ถามโจทก์ทั้งสองซึ่งเป็นบุคคลภายนอกไม่ได้ โดยไม่ต้องคำนึงว่าโจทก์ทั้งสองจะรู้ถึงข้อสัญญาระหว่าง ถ. กับจำเลยที่ ๓ มาก่อนหรือไม่ก็ตาม

คำถาม ใช้อาวรุณมีดจี้ผู้เสียหายในการชิงทรัพย์ แต่ผู้เสียหายได้รับบาดเจ็บจากมีดของจำเลยเพราะอุบัติเหตุ ผู้กระทำไม่มีเจตนาทำร้าย ดังนั้นจะเป็นความผิดฐานชิงทรัพย์เป็นเหตุให้ผู้เสียหายรับอันตรายแก่กายตาม ป.อ. มาตรา ๓๓๙ วรรคสาม หรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษากฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษากฎีกาที่ ๑๘๖๗/๒๕๕๓ จำเลยใช้อาวรุณมีดปลายแหลมจี้ผู้เสียหายและเอาโทรศัพท์เคลื่อนที่ของผู้เสียหายและรถยนต์ของบิดาของผู้เสียหายไป เมื่อการกระทำของจำเลยเป็นเหตุให้ผู้เสียหายรับอันตรายแก่กายจำเลยก็ต้องรับโทษหนักขึ้น แม้ผู้เสียหายได้รับบาดเจ็บที่ต้นแขนซ้ายจากมีดของจำเลยเนื่องจากอุบัติเหตุ จำเลยไม่มีเจตนาทำร้ายผู้เสียหาย ก็ไม่ใช่ข้อสำคัญ เพราะการที่จำเลยจะรับโทษหนักขึ้นด้วยเหตุที่ผู้เสียหายรับอันตรายแก่กายนั้น จำเลยไม่จำเป็นต้องกระทำโดยมีเจตนา เพียงแต่พิจารณาว่าผลที่ผู้เสียหายรับอันตรายแก่กายนั้น เป็นผลที่ตามธรรมดาย่อมเกิดขึ้นได้ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๖๓ หรือไม่ เมื่อจำเลยใช้มีดปลายแหลมจี้ผู้เสียหายการที่ผู้เสียหายรับอันตรายแก่กายจากมีดนั้นจึงย่อมเป็นผลธรรมดาที่จะเกิดขึ้นจากการกระทำของจำเลยแล้ว จำเลยจึงมีความผิดฐานชิงทรัพย์เป็นเหตุให้ผู้เสียหายรับอันตรายแก่กายตามมาตรา ๓๓๙ วรรคสาม

นายประเสริฐ เสียงสุทธิวงศ์
บรรณาธิการ